

Applicability to the Strategies of Determining and Interpreting Interdisciplinary Content of Educational Comic Novels: The Case of Adam Olmuş Çocuklar and Kahraman Kadınlarımız Series

Beytullah KARAGÖZ*

Received date: 03.03.2018

Accepted date: 20.11.2018

Abstract

One of the defining elements of the learning environment are materials. The materials contribute learning/teaching process to have qualification; in this sense, educational comic books composed of pictures and literature are extremely crucial in terms of learning environment. This study aims at determining the interdisciplinary contents of educative comic books in the light of the books Adam Olmuş Çocuklar and Kahraman Kadınlarımız belonging to social anthropologist Suat Turgut, understanding how the secondary school students use reading comprehension strategies and showing the practicality of strategies. A conceptual framework about the educational comic books was formed in this study and according to this, the interdisciplinary potentials of comic books were highlighted by emphasizing the role of them in education environment. All the comic books examined in this study were analyzed and categorized within this particular context. The study is a descriptive research and the analysis of the data is based on the document analysis and content analysis technique. It is stated at the end of study that the contexts in the comic books Adam Olmuş Çocuklar and Kahraman Kadınlarımız are rich in interdisciplinary contents. It was observed that, when these comic books are associated with the other ones, they have a functional contribution to learning/teaching process. Moreover, literacy strategies were presented in the study with the purpose of helping to practise the educative comic books. It is highlighted at the end of the study that the strategy (K-W-L) 'What I know, What I want to learn and What I learnt' that is used for this study is the one students are the most successful. On the other hand, it was observed that the most compelling strategy to practise in a learning environment is (POSSE) the reading comprehension strategy. In the light of available findings, there are some suggestions about the comic books for teachers, researchers and publishers.

Keywords: Comic book, educational comics, reading strategies, interdisciplinary possibilities.

* Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Tokat, Turkey; beytullah.karagoz@gop.edu.tr

Eğitici Çizgi Romanların Disiplinler Arası İçeriklerinin Belirlenmesi ve Okuduğunu Anlama Stratejilerine Uygulanabilirliği: Adam Olmuş Çocuklar ile Kahraman Kadınlarımız Serisi Örneği

Beytullah KARAGÖZ*

Geliş tarihi: 03.03.2018

Kabul tarihi: 20.11.2018

Öz

Öğrenme ortamının belirleyici öğelerinden biri de materyallerdir. Materyaller öğrenme/öğretme sürecinin nitelik kazanmasına ortam hazırlar. Bu bağlamda resim ve edebiyatın bileşiminden oluşan eğitici çizgi romanlar öğrenme ortamı açısından son derece önemlidir. Bu çalışma sosyal antropolog Suat Turgut'un *Adam Olmuş Çocuklar* ile *Kahraman Kadınlarımız* çizgi roman setlerindeki eserler örneğinde eğitici çizgi romanların disiplinler arası içeriklerini belirlemek, ortaokul öğrencilerinin okuduğunu anlama stratejilerini nasıl kullanabileceklerini görmek ve kullanılan stratejilerin uygulanabilirliğini göstermek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada eğitici çizgi romanlar hakkında kavramsal bir çerçeve oluşturulmuş; bu çerçeveye göre çizgi romanların eğitim ortamındaki yeri üzerinde durularak disiplinler arası olanakları vurgulanmıştır. Çalışma kapsamında incelenen çizgi romanlar belirlenen çerçevede çözümlenerek sınıflandırılmıştır. Çalışma betimsel bir araştırma olup, verilerin analizinde doküman incelemesi ve içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışma sonucunda *Adam Olmuş Çocuklar* ile *Kahraman Kadınlarımız* çizgi roman setlerinde yer alan metinlerin disiplinler arası içerikler bakımından oldukça zengin olduğu belirlenmiştir. Bu çizgi romanların disiplinler arası anlayışla ele alındığında öğrenme/öğretme sürecine işlevsel anlamda katkı sunabileceği görülmüştür. Buna ek olarak çalışmada eğitici çizgi roman setlerinin uygulanmasında yardımcı olacak okuryazarlık stratejileri de sunulmuştur. Yapılan uygulamalar sonucunda öğrencilerin en başarılı olduğu öğretim stratejisinin *Ne Biliyorum? Ne Öğrenmek İstiyorum? Ne Öğrendim? (K-W-L)* olduğu belirlenmiştir. Öğrenme ortamında uygulanması en güç öğretim stratejisinin *TIÖD Okuduğunu Anlama Stratejisi (POSSE)* olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında eğitici çizgi romanlara ilişkin öğretmenlere, araştırmacılara, yayınevlerine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Çizgi roman, eğitici çizgi roman, okuma stratejileri, disiplinler arası içerik.

* Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Tokat, Turkey; beytullah.karagoz@gop.edu.tr

1. Giriş

Toplumların dünyayla rekabet edebilmesi, geleceğe hazırlanabilmesi, yaşam becerileri kazanmış nitelikli kuşaklar yetiştirebilmesi için eğitim oldukça önemli bir misyona sahiptir. Eğitim bireyi bilgi, beceri ve yenilikçilik bağlamında yetkin kılmanın en temel unsurudur. Bu amaca ulaşma noktasında öğrenme/öğretme ortamlarının materyallerle zenginleştirilmesi gerekmektedir. Çünkü materyaller öğretimi ve öğrencilerin öğrenmesini doğrudan etkileyen temel değişkenlerdir. Bu değişkenler arasında görseller (Küçükahmet vd., 2001: 41) ile yazılı metinleri birleştiren materyallere gereksinim bulunmaktadır. Bu bağlamda sözcük ve imgelere yeni bir boyut katarak kitap sevgisi ve okuma ilgisi kazandırmak için hazırlanmış olan eğitsel materyallerden biri de çizgi romandır.

Çizgi roman, karikatür ortamında bir kitap uzunluğu eser, resim ya da çizim dizileri aracılığıyla öykü kurgulama sanatıdır (Alsaç, 1994; Chute, 2008; Nas, 2004: 376). “Çerçeveler ve biçimleriyle konuşma balonları çizgi romanlara özgü anlatım yollarıdır” (Kıran ve Kıran, 2006: 91). Bir başka deyişle çizgi roman, “resimli bölümünü ifade eden “çizgi” ve edebiyat rolünü belirten “roman” kelimelerinin birleşmesiyle oluşur (Alpin, 2006: 7). Çizgi roman sözcükleri ve görüntüleri ustalıkla kullanarak etkileyici bir potansiyel oluşturur (Liu, 2004). Diğer taraftan çizgi roman anlam yaratmak için metinsel ve görsel bilginin sentezine dayandığından (Hoover, 2012) okuruna yaşam deneyimleri sunarak, sağlam temaları sürükleyici kurguları ile okuma merakı ve isteği uyandırır, okura düş ve fantezi ortamı hazırlar (Tuncer, 2000). Çizgi romanların öğrencilerin okuma performanslarını, yaratıcı problem çözme ve hatırlama becerilerini olumlu yönde etkilediği konusunda ortak bir görüş vardır (Muzumdar, 2016; Short&Reeves, 2009).

Çizgi romanlar, öğretme yönteminin farklı olmasının bir yoludur. Sınıflarda öğretim aracı olarak kullanılabilirler. Sınıf ortamında görsel okuryazarlık alanını destekleyerek benzersiz ve güçlü bir etki gösterebilir. Ayrıca okura gerçek hayatın canlı, günlük bir temsilini sunar (McVicker, 2007).

Çizgi Romanın Tarihsel Gelişimi

Araştırmalar (McCloud, 1994; Meskin, 2007; Gravett, 2016) çizgi romanların kökeninin antik mağara resimleri, Mısır hiyeroglifleri ve Bayeux dokumalarına kadar uzandığını belirtir (Akt. Muzumdar, 2016). “Ancak unutmamak gerekir ki çizgi roman basılı bir sanat ürünüdür. Bu yüzden tarihi incelemesi matbaanın gelişmesine kadar sürdürülebilir” (Öz, 2013: 28).

Çizgi roman kavramına ilk defa XVIII. yüzyılda rastlanır. İngiliz ressam Hogarth'ın resimle yazıyı birleştirdiği çalışma, çizgi romanın başlangıcı sayılır. Bu başlangıçtan sonra Rowlandson çizgi romanı geliştirmiş, Gillray da bütün Avrupa'ya tanıtmıştır (Tuncer, 2000). Bu sanat türü ilk kez çağdaş anlamda Amerika Birleşik Devletleri'nde 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır. Bu konuda ilk kez Rudolph Dirks, 12 Aralık 1897'de New York Times gazetesine ait The Katzenjammer Kids adlı çizgi romanı yayımlamıştır (Armour, 1987).

Karabağ'a (2006) göre, çizgi roman daha sonra Amerika Birleşik Devletleri dışında da hızla yayılmıştır. Bu dönemin ardından diğer ülkeler de kendi özgün eserlerini vermeye başlamıştır. Bu ülkeler folklorik yapılarını, efsanelerini, çocuk masallarını ve masal kahramanlarını kullanarak çok güçlü Amerikan etkisini azaltmışlardır.

Yalçın ve Ayaş'a (2011) göre, Türkiye'de bu türün ilk örnekleri 1920'lerde verilmiştir. Nitelikli çalışmaların 1940'lı yıllarda *Kara Maske* ile başladığı belirtilebilir. *Çocuk Dünyası* dergisinin eki olarak hazırlanan *Kara Maske*, bu temelde öne çıkan ilk eserdir. İzleyen yıllarda *Mandrake* ve *Tarzan* gibi popüler çizgi romanlar da yayımlanmaya başlar. Önceleri çeviri yöntemiyle yol alan

Türk çizgi roman geleneği daha sonra kendisine Türk tarihinden beslenen gerçekçi, rasyonel ve yerli ve millî bir yön tayin eder.

Dünyadaki gelişim seyrine uygun olarak çizgi romanlar, öncelikle gazete ve dergilerde yer almış, daha sonra basılı olarak yayımlanmıştır. Çizgi romanlar daha sonra içeriklerine eğitici ve bilgilendirici öğeler eklenerek eğitim alanında kullanılmaya başlanmıştır. Başat özelliği eğitsellik olan bu yeni tür “eğitici çizgi roman” olarak adlandırılmıştır.

Eğitici Çizgi Roman

Eğitici çizgi romanlar eğitim amaçlı yaratılmıştır ve çocuklar için harika bir öğrenme aracıdır. (Lim, 2012). Başka bir anlatımla eğitici çizgi roman pedagojik amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi için resim ve çizim ortaklığının işe koşulduğu, metni açıklamak için sanattan yararlanan birbirleriyle bağlantılı öykülerden oluşan estetik bir araçtır (Güleryüz, 2003; Kıbrıs, 2006). Aynı zamanda çeşitli temaları hikâye biçiminde aktaran karikatür kitaplar (Muzumdar, 2016) olarak savaştan fanteziye, hatıralardan çocukluğa kadar görsel kültürü sınıf ortamına getirir. Geçmiş, yabancılaşma, çocuk istismarı ve aşk gibi konuları yazı ve görüntüyle birleştirerek TV ve filmler gibi değerlendiren yenilikçi bir yaklaşımdır (Schwarz, 2006; Williams, 2008).

Eğitici çizgi romanlar pek çok işleve sahiptir. Bu eserler düzyazılar yoluyla okuyucuya okuma deneyimi sunarken görseller yoluyla da film izleme deneyimi yaşatır (Griffith, 2010). Bu yönüyle okurların resimlerdeki karakterlerle duygusal bağ kurmalarını sağlar ve eşduyum becerilerini geliştirir. Ayrıca okurların algılama ve sözcük gelişimine katkı sağlar (Lapp vd., 2011). Öğrenciyi okumaya karşı istekli duruma getirir, estetik duyarlılığı ve ulusal bilinci geliştirir (Debroy, 2011). Bu yanı sıra çizgi romanların görsel doğası, dış çevrede olanların nasıl hayal edildiğine ve betimlendiğine de dikkat edilmesini gerektirir. Böylece öğrenciler olaylar ve eksik anlatılar hakkında çoklu bakış açıları ile karşılaşır (King, 2012). 21. yüzyıl becerileri arasında yer alan “eleştirel düşünme” becerilerini geliştirmek için de mükemmel araçlardır (Dougherty, 2002). Öğrenciler çizgi romanı bir çalışma olarak değil eğlence olarak görürler (McIntyre, 2010). Bu bağlamda yazınsal ve estetik bir kültür ortamı yaratmak mümkün olabilir.

Downey’e (2011: 183) göre “öğrenme/öğretme sürecinde eğitici çizgi romanlar kapsamlı sosyal dersler de sunabilir. Bununla birlikte öğrencinin dikkatini en üst seviyede tutmakta ve diğer güncel medya türlerinden önce güncel olayları ve toplumsal değişimleri sıklıkla yansıtmaktadır.” Anılan araştırmacının Lyga and Lyga’dan (2004) aktardığına göre 11 Eylül olaylarından sonra bir ay içinde Marvel Comics, *Heroes* başlıklı bir hatıra dergisini çıkardığını ve tüm gelirleri olayda yaşamını yitiren itfaiyecilerin ailelerine bağışlayacağını açıklamıştır.

Sözcük ve imgeleri bir araya getirerek okuyucuyu bilgilendirmek, okuyucunun davranışlarını olumlu yönde etkilemek, okuyucuyu yapacağı bir şey konusunda eğitmek amacıyla yazılıp çizilen (Esmer, 2014) bu eserler, kurgu ve gerçekliği harmanlayarak eğitim ortamında görsel bir materyal olarak öğretici ve eğlendirici işlevleriyle başta öğretmenler olmak üzere görsel medyayı etkin olarak kullanan her birey için kazanımlar oluşturabilir. Bu yönüyle eğitici çizgi romanlar çağdaş eğitim yaklaşımları için oldukça kullanışlı bir materyaldir. Bununla birlikte noktalama işaretlerinin öğretiminde, okuma becerisinin geliştirilmesinde, yazma isteği uyandırmada ve toplumsal değerlerin ediniminde de işlevsel olarak kullanılabilir (Tuncer, 2000).

Eğitici Çizgi Roman ve Disiplinler Arası İlişkiler

Çağımızda insanların temel problemleri bilim alanları ile sınırlı kalmamakta, bu problemlerin analizi ve çözümünü genellikle farklı disiplinlerin işbirliğini gerektirmektedir (Dervişoğlu ve Soran, 2003). Disiplinler arası ilişki içerik sınırlarını kaldırarak, öğrencilere farklı ders alanları ve konuların yaşamlarını nasıl etkilediğini ve disiplinlerin güçlü taraflarının diğerleriyle bağlantısını gösterme imkânı sağlar (Özkök, 2005). Herhangi bir olaya tarihçi kendi açısından, felsefeci kendi açısından, ilahiyatçı kendi açısından, psikolog kendi açısından bakarsa doğru bir tespit ve analizde bulunulamaz. Daha bütüncül ve genel bir yaklaşımla bütün bir resme bakılarak değerlendirme yapılması gerekir (Keçe ve Merey, 2011). Bu bağlamda eğitici çizgi romanların disiplinler arası ilişkilerinin irdelenmesi önemli bir husustur.

Eğitici çizgi romanlar farklı bilgi alanlarında eğitim materyali olarak kullanılır (Debroy, 2011). Sadece edebiyat değil felsefe, tarih, görsel okuryazarlık gibi farklı disiplinlerle de ilgilidir (Lapp vd., 2011). Bu yanı sıra tarih öğretiminde öğrencilerin bilginin kaynağını, belgenin yazıldığı zamanda yaşayan insanları, yazarın bakış açısını ve tarihi bağlamı anlamalarına olanak sağlar (Boerman-Cornell, 2010). Öğrenme gücünü çeken özel gereksinimli öğrencilerin okuma motivasyonu ve başarısında; isteksiz okuyucuların ilgisini çekmede olumlu etkileri bulunmaktadır (Crawford, 2004; Gavigan 2011). “Bu metinler ayrıca önemli sosyal konuları keşfetmede öğrencilere yardımcı olabilir” (Williams, 2008: 15). Bununla birlikte okuyucuları bilimsel kavram ve temalar hakkında kurgusal teknik ve hikâyeleri kullanarak bilgilendirir. Tıpta kanser, AIDS gibi konularda halkı bilgilendirmek ve hastaları eğitmek için kullanılır. Edebiyat ve sosyal bilimler gibi alanlarda okuma materyali olarak yararlanır (Muzumdar, 2016). Göç ve göçmen deneyimlerini çevreleyen karmaşık sorunları anlamak için ilgi çekici bir kaynak olabilir (Boatright, 2010). Okuma, görsel olarak analiz etme ve aktif biçimde yansıtma avantajı taşıyan eğitsel bir materyal olarak ikinci ve yabancı dil eğitiminde de kullanılabilir (Cimermanová, 2014; Popa&Tarabuzan, 2015). Bu bakımdan eğitim materyali anlamında otantik dili ve kültürü yansıtma, yazınsal ürünlerin ve sosyal konuların kavranmasını, yorumlanmasını geliştirme; aynı zamanda başarılı okuma ve anlama deneyimlerinden olumlu bir yaşantı sunarak gençlerin olumsuz düşüncelerini azaltabilir (Downey, 2011; Jacobs, 2007; McVicker, 2007).

Alanyazındaki araştırmalara bakıldığında çizgi romanlara ilişkin bazı çalışmaların bulunduğu (Akkaya, 2013; Başal, Aytan ve Demir, 2016; Topkaya, 2016) ve eğitici çizgi romanların öğrenme öğretme süreçlerinde yararlanılabilecek kaynaklardan biri olduğu araştırmacılar tarafından ifade edilmektedir (Başol, 2011; Cimermanová, 2015; Graham, 2011; Öz ve Efecioglu, 2015; Rajendra, 2015; Swai, 1978). Buna karşılık alanyazında *Adam Olmuş Çocuklar* ile *Kahraman Kadınlarımız* eğitici çizgi roman dizilerinin disiplinler arası içeriklerini belirlemeyi ve bunları okuduğunu anlama stratejileri ile ilişkilendirmeyi amaçlayan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın alanyazındaki boşluğun giderilmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Eğitici çizgi romanlar, taşıdığı olanaklarla çocuk okurun okuma motivasyonunun artmasına, okuryazarlık becerilerinin gelişmesine, kitap sevgisi kazanarak okuma uğraşına yönelmesine ortam hazırlar. Bu açıdan bakıldığında, çocuk okurun eğitici çizgi romanlarla girdiği etkileşim belirleyici önemdedir. Dolayısıyla eğitici çizgi romanların öğrenme/öğretme ortamındaki durumunun incelemesi eğitimsel bir zorunluluktur. Bu anlayıştan hareketle çalışmada *Adam Olmuş Çocuklar* ile *Kahraman Kadınlarımız* eğitici çizgi roman setlerinin disiplinler arası içeriklerini belirlemek, ortaokul öğrencilerinin okuduğunu anlama stratejilerini nasıl kullanabileceklerini görmek ve bu stratejilerin uygulanabilirliğini göstermek amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışma, betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırma yönteminde “karakterize edilmiş kişiler veya gruplar sayısal olarak tanımlanmaya çalışılır. Mevcut durumun değerlendirilmesi yapılır” (Sözbilir, 2010: 3).

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu Tokat il merkezinde bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 10 öğrenciden (5 kız, 5 erkek) oluşmaktadır. Katılımcıların yaşları 11 ile 13 arasında değişmektedir. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmacının Tokat ilinde görev yapıyor olması yakınlık ve maliyet yönünden ekonomiklik sağladığından çalışma kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile yapılandırılmıştır.

2.3. Materyal/İncelenecek dokümanlar

Çalışmanın materyallerini belirlemek için çocuk edebiyatı yayıncılığı yapan yayınevlerinin internet siteleri ve kitap katalogları ayrıntılı biçimde taranmıştır. Bu incelemelerde tanınmış yayınevlerinden çıkan eğitici çizgi roman setleri belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan tarama sonucunda araştırmada ortaokul öğrencilerine seslenen *Adam Olmuş Çocuklar* ve *Kahraman Kadınlarımız* setlerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu setlerin öğrenme ortamlarında kullanılıyor olması çalışma için tercih edilmesinde etkili olmuştur. *Adam Olmuş Çocuklar* 48, *Kadın Kahramanlarımız* 6 kitaplık bir seridir. Setlere ilişkin liste Ek 1’de sunulmuştur. Çizgi romanlara ilişkin evren Türkçe eğitimi alanında doktoralı beş alan uzmanına sunulmuş, bunun ardından geri bildirimler üç alan uzmanına daha gösterilerek incelenecek dokümanlar belirlenmiştir. Aşağıdaki tabloda bu eğitici çizgi romanlara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1: İncelenen çizgi romanlara ilişkin bilgiler

Eserin adı	Yazan ve Senaryo	Çizer	Yayımlı Yılı	Yayıncı
Ben Atatürk	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	2012	Ajans 2023
Ben Aziz Sançar	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	2016	Güneşyolu Yayın Yapım
Anadolu Kartalı Kara Fatma	Suat Turgut	Şeref Manun	-	Ajans 2023
Küçük Kahraman Onbaşı Nezahat	Suat Turgut	Şeref Manun	-	Ajans 2023
Ben Seyit Onbaşı	Suat Turgut	Şeref Manun	-	Güneşyolu Yayın Yapım
Ben Biruni	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	2012	Ajans 2023
Biz Tuğrul ve Çağrı Beyler	Suat Turgut	Serhat Filiz	2014	Ajans 2023
Ben Selahaddin Eyyubi	Suat Turgut	Serhat Filiz	2016	Ajans 2023
Ben Mehmet Akif	Suat Turgut	Şeref Manun	-	Ajans 2023
Ben Barbaros Hayrettin	Suat Turgut	Şeref Manun	2016	Güneşyolu Yayın Yapım

Ben Atatürk

Kitap Türkiye'yi bağımsızlığına kavuşturmuş büyük lider Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşam öyküsünü konu edinir. Liderlik, saygı, özgüven, çalışkanlık ve cesaret metinde öne çıkan kavramlardır.

Aziz Sancar

Bu kitapta DNA onarımı ve genetik alanındaki çalışmaları dolayısıyla 2015 Nobel Kimya ödülüne değer görülen, Nobel ödülü alan ilk Türk bilim adamı Aziz Sancar tanıtılmaktadır. Metinde Aziz Sancar'ın Nobel ödülünü Anıtkabir Komutanlığı'na takdim etmesi öyküleştirilmiştir. Metin yaşamda başarıya ulaşmanın bilimsellik, çalışkanlık, özgüven ve vatanseverlik gerektirdiğini sezinletmesi bakımından dikkat çekicidir.

Anadolu Kartalı Kara Fatma

Kitap, Kurtuluş Savaşı'nın kadın kahramanlarından Kara Fatma'nın yaşam öyküsünden bir kesit sunar. Metinde Kara Fatma'nın Osmanlı Devleti'nin son döneminde başlayan mücadele hayatının zafer ile sonuçlanan Kurtuluş Savaşı'na kadar olan bölümü anlatılır. Kara Fatma'nın onurlu mücadelesi İstiklal madalyası ile taçlanır. Türk ulusunun zor zamanlarda vatan uğruna mücadeleye girmesi ve vatan savunmasında cesaret göstermesi gibi iletiler metnin dokusunu oluşturur.

Küçük Kahraman Onbaşı Nezahat

Bu metinde, Kurtuluş Savaşı kahramanlarından Onbaşı Nezahat'ın cesaret ve özveri dolu yaşam öyküsü anlatılır. Onbaşı Nezahat, Kurtuluş Savaşı sırasında babasıyla birlikte işgallere karşı vatan toprağını savunan bir kahramandır. Onbaşı Nezahat, vatan savunmasında gösterdiği çaba ile Mustafa Kemal Atatürk'ün övgüsüne layık olmuştur. Metin, Türk gençlerine ulusal ahlak anlayışı ve tarih bilincini duyumsatması bakımından örnek oluşturmaktadır. Kitap ayrıca Türk kadınının yılmaz kişiliğinin somut bir anlatımıdır.

Ben Seyit Onbaşı

Kitap, Çanakkale Savaşı'nda büyük bir kahramanlık örneği sergileyen Seyit Onbaşı'nın öyküsünü içermektedir. Seyit Onbaşı vatan sevgisi ve bağımsız bir ulus olarak yaşama duygusunun tarihsel bir örneğidir. Metinde Mustafa Kemal Atatürk'e ve Atatürk ile birlikte uğraş veren ulus büyüklerine saygı ve bağlılık duyguları oluşturacak iletiler sezinletilmektedir.

Ben Biruni

Bu kitap uzay, dünya, denizler, bitkiler, matematik, geometri, coğrafya, tarih gibi birçok alanda yüz seksen kitap yazarak X. yüzyıla damgasını vuran bilim adamı ve filozof Biruni'nin yaşam öyküsünü konu edinir. Kitapta öne çıkan başlıca değerler bilim, keşif, değişim, emek ve çabadır.

Biz Tuğrul ve Çağrı Beyler

Metinde, Büyük Selçuklu Devleti'ne altın bir çağ yaşatan birlik ve beraberliğin somut örneği Tuğrul ve Çağrı kardeşlerin yaşam öyküleri anlatılır. Kitapta birlik, bütünlük, özgüven, cesaret ve liderlik gibi tarih algısını güçlendiren kavramlar vurgulanır.

Ben Selahaddin Eyyubi

Bu metin, Kudüs'ün fatihi, Eyyubiler Devleti'nin kurucusu Selahaddin Eyyubi'nin başarılarını konu edinmektedir. Metinde Selahaddin Eyyubi'nin Haçlı ittifakına karşı kazandığı Kudüs Zaferi öyküleştirilir.

Ben Mehmet Akif

İstiklal şairi Mehmet Akif Ersoy'un yaşam öyküsünü konu edinen kitap Mehmet Akif Ersoy ile ilgili bilgilendirici ve eğitici iletiler barındırır. Vatanseverlik, dürüstlük, vicdan, merhamet gibi değerler eserin içeriğini dokuyan ana öğelerdir.

Ben Barbaros Hayrettin

Bu metin, Türk denizcilik tarihinin anıt ismi Barbaros Hayrettin'in yaşamını konu edinir. Cesaret, özgüven, kararlılık, disiplin ve mücadele eserde öne çıkan kavramlardır.

Süreç

Kullanılan materyallerle ilgili süreç: Çalışmada öncelikle çizgi roman dizilerinin yayın haklarını elinde bulunduran yayınevlerinden araştırma için yazılı izin alınmıştır. Daha sonra incelenen eserlerin orijinaliği, baskı kalitesi, çalışma için uygunluğu kontrol edilmiştir. İkinci olarak çizgi romanlara ilişkin bulgulara ulaşmak, eserlerin disiplinler arası içeriklerini belirlemek için seçilen eserler iki kez kapsamlı biçimde okunmuştur. Çalışmanın bu boyutunda veri, on eğitici çizgi romanın disiplinler arası analizine dayalı olarak elde edilmiştir. Bütün çizgi romanlar belirlenen çerçeve doğrultusunda çözümlenmiş ve sınıflandırılmıştır: Türkçe, Sosyal Bilgiler/T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Coğrafya, Tarih, Değerler Eğitimi, Müzik, Fen ve Teknoloji, Beden Eğitimi.

Okuduğunu anlama stratejileri uygulama süreci: Çalışmanın bu boyutunda, okuduğunu anlama stratejileri dikkate alınarak okuma yazma araştırmaları için uygun nitelikte olan stratejilere yer verilmiştir. Belirlenen stratejilerin ortaokul düzeyinde öğrenme ortamlarında kullanılabilir olmalarına dikkat edilmiştir.

Uygulama çalışması, 19.03.2018- 02.04.2018 tarihleri arasında Tokat il merkezinde bir devlet ortaokulunda gerçekleştirilmiştir. Uygulama çalışmasından önce öğrencilere okuduğunu anlama stratejileri ile bilgilendirici açıklamalar yapılmıştır. Uygulama formları doldurulurken katımcılara rahat bir ortam sunulmaya çalışılmış ve katılımcıların stratejilerle ilgili tüm soruları açıkça yanıtlanmıştır. Uygulama formlarının doldurulmasında zaman sınırlamasına gidilmemiştir. Öğrencilerin isim belirtmediği formlar araştırmacı tarafından toplanarak veriye ulaşılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Veri analizinde doküman analizi ve içerik analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. İnceleme konusu kitaplar doküman analizine tabi tutulmuştur. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgulara ilişkin bilgi içeren yazılı araç gereçlerin, web tabanlı bilgi ve belgelerin sistematik bir şekilde ele alınması kapsar (Bowen, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Çözümlemelerin güvenilirliği açısından kitaplar ile ilgili bir çerçeve çizilmeye çalışılmıştır. Bu aşamadan sonra bütün kitaplar belirlenen ortak çerçeve doğrultusunda çözümlenmiştir. Bu kapsamda ulaşılan veriler ayrıntılı biçimde formlara işlenmiştir.

Çalışmada elde edilen bulgular tanımlanarak açıklanmış ve bulgulara anlam kazandırılmaya çalışılmıştır. Bu bölümün yazımından sonra çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için

bir dizi önlem alınmıştır. Çalışmada ulaşılan bulguların ve yapılan çözümlerinin doğruluğuna ilişkin alan uzmanı öğretim üyelerinden geri bildirim istenmiştir. Gelen dönütler doğrultusunda çalışma ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmaya çaba gösterilmiştir.

Nitel araştırmalarda bulguların doğrudan aktarım yoluyla verilmesi geçerlik için önemli olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu nedenle çalışmada geçerliği artırıp bulguları ilişkisel biçimde görmeyi sağlamak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Uygulama formları aracılığıyla elde edilen verilerin değerlendirilmesi, içerik analizi temel alınarak gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi, yazılı ve sözlü materyallerin sistemli bir analizi ve bunların açık talimatlara uygun kodlanarak sayısallaştırılması olarak bilinmektedir (Balcı, 2013). Ulaşılan veriler frekans (sıklık)değerleri ile verilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde incelenen eğitici çizgi romanların disiplinler arası içeriklerine yer verilmiştir. Ayrıca okuduğunu anlama stratejilerinin uygulanabilirliğini göstermek amacıyla katılımcıların doldurduğu formların uygulanmasından elde edilen bulgular yer almıştır.

3.1. İncelenen Eğitici Çizgi romanların Disiplinler Arası İçeriklerine İlişkin Bulgular

Türkçe: İncelenen metinler Türkçenin anlatım gücünü ve dilsel zenginliğini yansıtmaktadır. Bu kapsamda çizgi romanlar Türkçenin söz varlığının öğretiminde (atasözü, deyim, ikileme, ilişki sözü, yansıma sözcük, yansıma ikilemeler) yardımcı kaynak olarak kullanılabilir.

Atasözü: *“Sevgili çocuklar, biz iki kardeş olarak birbirimizi hep destekledik. Böylece büyük işler yaptık. Güzel bir atasözümüz var: “Birlikten kuvvet doğar”. Halkımızda birlik ve beraberlik içinde yaşadık. İyilik ve güzellikte yarıştı. Sınırlarımız içerisinde huzur ve barış egemen oldu. Birlik içinde olan, birbirine saygılı davranan, bilime değer veren, iyilik ve güzellikte yarışan çalışkan bir milletin huzurunu bozmaya hiç kimsenin gücü yetmez. Bu gerçeği hep hatırlayalım”* (Tuğrul ve Çağrı Beyler, s. 21)

Atasözü: *“Osman’la eğlencelerimizden biri de yüzmektir. Okuldan sonra birlikte bol bol yüzyorduk. Daha sonra koşulara ve gülle atma yarışlarına katılıp başarılı oldum. Spor yapmayı çok seviyordum. Bedenin sağlıklı olmasının düşünce becerilerini artırdığını biliyordum. Bu konuda güzel bir atasözümüz var: “Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur” (Mehmet Akif, s. 9).*

Sosyal Bilgiler/T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük: Serilerdeki çizgi romanlar demokrasinin temel ilkeleri ve Türkiye’nin kuruluş tarihi ile ilgili kazanımların öğretiminde kullanılabilir.

“Sonunda bağımsızlığımızı kazandık. Uzun süreden beri devletimizin nasıl yönetileceğini düşünüyordum. Bu konuda çok araştırmalar yapmıştım. En iyi yönetim biçimi cumhuriyetti. Çünkü halk kendini yönetenleri kendisi seçmeliydi” (Atatürk, s. 18).

“30 Ekim 1918’de Mondros Ateşkes Antlaşması’yla düşmanlarımıza teslim olmuştuk. Bu tarihten bir gün önce olan 29 Ekim’de özgürlüğümüzü tüm dünyaya ilan ettik. 29 Ekim 1923’de kurulan bu özgür devletin adı ise ‘Türkiye Cumhuriyeti’ oldu. Bu tarihi özellikle seçtim!”(Atatürk, s. 19).

Coğrafya: Serilerdeki çizgi eserlerden gök bilimciliğin kapsamı, ünlü Türk gök bilimciler ve çalışmaları ile teleskopların uzay gözlemi yapmadaki önemi, coğrafi bölgeler, haritalar vb. konuların öğretiminde ders materyali olarak yararlanılabilir.

“Çok merak ettiğim bir başka konu ise uzaydı. Sonsuzluğu düşünürdüm. Henüz 17 yaşındayken yıldızlar ve gezegenler hakkında kitap yazdım. İnsanlar, dünyanın düz bir tepsi olduğuna inanırlarken, ben dünyanın yuvarlak olduğuna ve güneşin çevresinde döndüğüne inanıyordum” (Biruni, s. 7).

“Sultan Mesut’un yardımıyla çalışmalarımı herkes duydu. Her yerde tanınan ve sevilen bir bilim adamı olmuştum. Sultanın yardımları ve bana olan sevgisine karşılık, çok güzel bir icat yapmalıydım. Sonunda başardım ve teleskopu icat ettim. Bu özel aletle çok uzaklardaki yıldızları bile incelemek mümkündür” (Biruni, s. 10).

Tarih: İncelenen çizgi eserlerin tarihle ilgili çeşitli durum, olay ya da kavramsal bilgilerin öğretimine katkı sağlayıcı bir içerik taşıdığı görülmektedir. Bu durumda çocukları sıkmadan, ansiklopedik bilgi vermeden tarihe yön vermiş Türk devlet, sanat ve bilim adamlarının hayatları, mücadeleleri, zaferleri çocuklara daha kalıcı ve eğlenceli bir yolla anlatılabilir (Koç, 2014).

“Barışı bozup, kötülük yapan Haçlılara gereken dersi vermeliydim. Sonunda Haçlı ordusuyla karşı karşıya geldik. Geleneksel Türk savaş taktiklerini uygulayarak Haçlıları yendik. Kudüs kralı Guy esir oldu. Onu tedavi ettirip, serbest bıraktım” (Selahaddin Eyyubi, s. 12).

“Babam da bu adayı fetheden padişah Fatih Sultan Mehmet’in ordusunda sipahi idi. Sipahi, Osmanlı Ordusu’nda askerlere verilen isimdir” (Barbaros Hayreddin, s. 3).

“Bilime katkımdan dolayı yaşadığım 10. Yüzyıla hala “Biruni Çağı” denmektedir” (Biruni, s. 16).

Değerler Eğitimi: Türkçe Öğretim Programı’na (MEB, 2018: 4) göre “hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağı” olan değerler incelenen çizgi romanlarda temel bir öğrenme alanı olarak yer almaktadır. Bu bağlamda kitaplar Türkçe Öğretim Programı’nda (2018) belirtilen kök değerlerden barış, iyilik, vatanseverlik, yardımseverlik, adalet, tarihsel mirasa duyarlılık gibi değerlerin öğretiminde kullanılabilir.

“Dünya barışı nacak, her ülkenin kendi içinde barış içinde yaşaması ile mümkün olur. Eğer her ülke, kendi içinde barış ve huzuru yakalarsa, o zaman dünyada da barış egemen olur” (Aziz Sancar, s. 20).

“Fransız kralı Şarlken bile, benden yardım istedi. İsteğini geri çevirmeyip ona yardıma gittim. İsmim her yerde adalet ile beraber anılıyordu” (Barbaros Hayreddin, s. 14).

“Vatan sevgisi, yaşlanan bedeninde ilk gün ki gibi dipdiri kalan bu kahraman çok etkilemiştir onları” (Anadolu Kartalı Kara Fatma, s. 32).

“İyi ki varsın cesur kız” (Küçük Kahraman Onbaşı Nezahat, s. 29).

Müzik: Serilerdeki çizgi eserlerde sesin oluşumu, titreşim, dalga boyları ve çeşitli müzik aletleri ile bilgiler verildiği görülmektedir. Müzik dersi ile ilgili bilgi, beceri ve yetkinliklerin kazandırılmasında bu metinlerden yararlanılabilir.

“Hmm! Demek ki titreşimler dalga uzunluğuna göre azalıp çoğalıyor! Bu keşfimle müzik aletlerinin yapımında gerekli kuralları da bulmuş oldum” (Farabi, s. 9).

“Müzik benim için bir özgürlük ve tutkuydu. Ses üzerine yaptığım deneyler ışığında ‘Kanun’ adı verilen müzik aletini icat ettim. Ayrıca ‘rübab’ adlı müzik aletini ve Ud’u da yaptığım değişikliklerle geliştiren kişiyim” (Farabi, s. 10).

Fen ve Teknoloji: İncelenen çizgi eserler DNA'nın yapısı, gen ve kromozomlar gibi "Canlılar ve Yaşam" konu alanına giren kavramların öğretiminde yardımcı olabilir.

"Sevgili Çocuklar, Biliyorsunuz: DNA, tüm canlıların, insanların, hayvanların, bitkilerin yapı taşıdır. DNA'mızda bazen zararlı ultraviyolelerle, bazen kimyasallarla bozulmalar olur. Hücreler, bozulan DNA'yı tamir eder. Bu bozulmaları tamir eden birkaç tane de mekanizma vardır" (Aziz Sancar, s. 11).

"Hücrelerin DNA onarımı yaptığı biliniyordu, ancak bu onarımın nasıl olduğu bilinmemekteydi. Bıkıp usanmadan, uzun yıllar boyunca yaptığım çalışmaların sonucunda bu tamir mekanizmasını buldum" (Aziz Sancar, s. 12).

Beden Eğitimi: İncelenen eserlerde çeşitli spor malzemeleri, spor alanları ve spor etkinlikleri hakkında bilgi verildiği görülmektedir.

"Sporu çok seviyordum. Babamdan öğrendiğim at üstünde oynanan Çevgen Oyunu'nda çok başarılıydım. Çevgen; ucu eğri değnek demektir. Elimizdeki sopalarla vurarak yerdeki meşin topu rakip takımın kalesine sokmaya çalışıyorduk. Bu oyunda başarılı olmak için çok hızlı davranmak gerekir. Aynı zamanda binicinin atıyla uyum içinde olması da önemlidir. Çevgen, dünyaya Orta Asya Türklerinden yayılmıştır. Sizin çağınızda oynanan polo, hokey ve futbolda bu oyundan esinlenerek bulunmuştur" (Selahaddin Eyyubi, s. 4).

3.2.Okuduğunu Anlama Stratejilerine İlişkin Bulgular

Okuduğunu anlama sürecinin etkililiğini artırmayı amaçlayan ve bu süreci daha verimli kılan pek çok strateji önerilmektedir (Güngör ve Açıkgoz, 2006). Araştırma kapsamında okuma süreçlerinin her aşamasında kullanılan stratejilerden *TİÖD Okuduğunu Anlama Stratejisi (POSSE)*, *Ne Biliyorum? Ne Öğrenmek İstiyorum? Ne Öğrendim? (K-W-L)*, *Kavram Haritaları ve Grafik Örgütlemeler (Concept Map And Graphic Organizers)* tercih edilmiştir. Belirtilen stratejiler iletişimi, farkına varmayı, soru sormayı ve yoğun anlamlı resim ya da sözcüklerle başa çıkabilmeyi sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilere öğretmenleri ve akranlarına karşı düşüncelerini görünür kılma olanağı tanır (Batchelor, 2017). Aşağıda araştırmada kullanılan okuduğunu anlama stratejileri ile ilgili sayısal veriler sunulmuştur.

Tablo 2.Araştırmada kullanılan strateji örneklerine ilişkin sayısal veriler

Strateji	Doğru		Eksik bırakılan form
	Yanlış		
	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>
K-W-L Stratejisi	3	-	7
Kavram Haritaları ve Grafik Örgütlemeler	1	1	8
TİÖD Stratejisi	1	-	9

Tablo 2 araştırmada kullanılan strateji örnekleri ile ilgili sayısal verileri yansıtmaktadır. Tablodan da görüleceği gibi, K-W-L stratejisinin kullanıldığı örnek en çok doğru yanıt verilen uygulamadır. TİÖD Stratejisi ile Kavram Haritaları ve Grafik Örgütleme yanıtlarının eşit düzeyde olduğu belirlenmiştir. TİÖD ile Kavram Haritaları ve Grafik Örgütleme stratejilerinin en çok eksik bırakılan uygulamalar olduğu görülmüştür.

Çalışmada en sık doğru yanıtlanan ilk strateji *Ne Biliyorum? Ne Öğrenmek İstiyorum? Ne Öğrendim? (K-W-L)*'dir. Hoehn'e (1999) göre, K-W-L aktif düşünmeyi modeller. K, W, L harfleri, öğrencilerin öğrenmek için okuduklarında gerçekleştirdiği üç etkinliği temsil eder. Okuyucu bildiklerini hatırlar, öğrenmek istediklerini ve okuduğunda öğrendiklerini belirler. Uygulamada ele aldığımız metin K-W-L stratejisi kullanılarak irdelenmeye çalışılmıştır. Stratejinin ilk ayağında öğrencilerin Seyit Onbaşı ile ilgili bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Öğrenciler, Çanakkale Savaşı'nın Türkiye Cumhuriyeti'ni Türk ulusuna kazandıran savaş olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin Mustafa Kemal Atatürk'ün Çanakkale Savaşı'ndaki konumu hakkında bilgi sahibi olduğu da anlaşılmaktadır. İkinci aşamada öğrenciler farklı bir öğrenme güdüsü ile metinlere yaklaşmıştır. Metne yönelik beklentilerini daha çok Atatürk dışındaki tarihsel önelere yönelttikleri dikkati çekmektedir. Üçüncü aşamada öğrencilerin savaşta mücadele eden diğer askerler hususunda bilgi edindiği, savaşın meydana getirdiği insan kayıplarını da yazabildikleri görülmüştür. Böylece Türk ulusunun yoksunluklara karşı başarıya ulaştığı yorumunda bulunmuşlardır. Bu stratejiye ilişkin doğru yapılan uygulama örneği Ek 3'tedir.

Çalışmada en sık doğru yanıtlanan ikinci strateji *Kavram Haritaları ve Grafik Örgütlemeler (Concept Map And Graphic Organizers)*'dir. Gajria vd., (2007); Hughes vd., (2003); Kim vd., (2004) kavram haritaları ve grafik örgütlemelerin ilgili olgular ve kavramlar arasındaki ilişkileri daha belirgin hale getiren görsel ve mekânsal gösterimler olduğunu vurgulamaktadır (Akt: Dexter&Hughes, 2011). Bir başka anlatımla metindeki bilgilerin görsel olarak temsil edilmesidir (Jiang&Grabe, 2007). Bu yönüyle "kavram haritası, düşüncelerin belirginleştirilmesi, sözcükler arasındaki ilişkilerin bir düzene oturtulması ve ifadelerin düzenlenmesine yardım eder" (Belet ve Yaşar, 2007: 74). Kara Fatma metni *Kavram Haritaları ve Grafik Örgütlemeler* stratejisinden yararlanılarak irdelenmeye çalışılmıştır. Bu strateji öğrencilerin Kara Fatma üzerinden Ulusal Kurtuluş Savaşı'na ilişkin bilgilerini düzenlemesine yardımcı olmuştur. Doğru yanıt veren öğrencinin metinsel içerikteki iletiyi kavramış olduğu görülmüştür. Buna karşılık diğer öğrencilerin metnin bilgisini görsel ortama aktarmakta güçlük yaşadığı, düşüncelerini belirli bir dizge içerisinde bütüncül olarak forma yansıtamadıkları belirlenmiştir. Bu stratejiye ilişkin doğru yapılan uygulama örneği Ek 4'tedir.

Çalışmada *TİÖD Okuduğunu Anlama Stratejisi (POSSE)* en az doğru yanıtlanan bir diğer stratejidir. Bu strateji aynı zamanda en çok boş bırakılan strateji olmuştur. Epçaçan'a (2009) göre, strateji adını tahmin, örgütleme, inceleme, özetleme ve değerlendirme kelimelerinin baş harflerinden almaktadır. Koca Seyit metni *TİÖD Okuduğunu Anlama Stratejisi* kullanılarak irdelenmiştir. Öğrencilere göre metin, Çanakkale Savaşı'nın önemli isimlerinden Koca Seyit'in kahramanlıklarına ilişkin bir görünüm sunmaktadır. Tahmin basamağında öğrenciler metne yönelik öngörü ve düşüncelerini örgütleyerek yansıtmaya çalışmışlardır. İnceleme bölümünde metnin içeriğini irdeleyen öğrenciler, savaşta inanç ve kararlılığın, kahramanlık ve dayanışmanın toplumu birleştirici öğeler olduğunu dile getirmişlerdir. Özetleme bölümünde öğrencilerin Seyit Onbaşı'nın kahramanlığını vurguladıkları görülmüştür. Yapılan değerlendirmeler dikkate alındığında, katılımcıların Seyit Onbaşı'yı Türk tarihinin önemli kahramanlarından biri olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Buna karşılık uygulama çalışmasında öğrencilerin bilgiyi düzenleme, örgütleme ve metinle ilgili bilgileri anımsama hususunda güçlük yaşadıkları gözlenmiştir. Öğrenciler özellikle örgütleme, inceleme, özetleme ve değerlendirme aşamalarında oldukça zorlanmışlardır. Uygulama sonrasında alınan puanlar ışığında katılımcıların bütüncül bir çözümlenmeye ve örüntüye ulaşamadığı görülmüştür. Bu stratejiye ilişkin doğru yapılan uygulama örneği Ek 5'tedir.

4. Tartışma ve Sonuç

Eğitim-öğretim ortamlarında eğitsel bir araç olarak kullanılan *Adam Olmuş Çocuklar* ile *Kahraman Kadınlarımız* çizgi roman setlerindeki eserleri disiplinler arası içerikler bağlamında incelemek aynı zamanda ortaokul öğrencilerinin okuduğunu anlama stratejilerini nasıl kullanabileceklerini görmek ve kullanılan stratejilerin uygulanabilirliğini göstermek amacıyla yapılan bu çalışmada öğrenme/öğretme sürecinde eğitici çizgi romanlardan yararlanılmasının son derece işlevsel olduğu ortaya çıkan önemli bir sonuçtur.

Geleneklerini ve kültürünü devam ettirme arzusu bir toplum için en değerli adımdır. Toplumun kültürel çevresi etrafındaki yaşam ve içindeki bileşenler de geleceğe taşınıp değer yaratır. Bu açıdan çocuk okura tarihsel ve ulusal kahramanlarını tanıtan eğitici çizgi romanlar önemli eğitsel materyallerdir. Çocuk okurun erken yaşlarda tarihin ve tarihsel öznelerin önemini farkına varması, onların daha dengeli ve mutlu bir yetişkin olmalarına olanak tanır. Çünkü edebiyat bilgilendirirken aydınlatma işlevi üstlenir. Bu yönüyle eğitici çizgi romanlar okura düşünsel açılım sağlayarak bilgi ve deneyim kazandırır. Okuru okuma uğraşı ve sürecine yönlendirir. Bu anlayış uyarınca yeni yetişen kuşakları tarih bilinci ile donanmış geleceği inşa edecek özneler olarak yetiştirme yolunda, erken çağlardan başlayarak eğitici çizgi romanlar eliyle okumaya özendirici, bilinçlendirici ve okurluk donanımları kazandırıcı iletişim ortamları tasarlamak ve onların bu metinlerle etkileşime girmesini sağlamak temel bir sorumluluktur.

Okuryazarlığın geliştirilmesinde okuduğunu anlama stratejileri oldukça önemlidir (Akyol, 2011). Okuduğunu anlama stratejileri anlam kurma ve düşünce üretme süreçlerini etkinleştirir. Bu çerçevede öğrenme/öğretme ortamının niteliğini artırır. Yapılan inceleme sonucunda eğitici çizgi romanları kullanmak suretiyle gerçekleştirilen uygulama çalışmalarında, sınıf ortamında bu stratejilerle yapılandırılan öğrenme süreçlerinin okuma başarısını artırdığı, öğrencilerin okumayı eğlenceli bir uğraş olarak değerlendirmesine olanak tanıdığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin stratejilere verdikleri yanıtlara bakıldığında stratejilere yönelik başarı düzeylerinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. *Ne Biliyorum? Ne Öğrenmek İstiyorum? Ne Öğrendim?* (K-W-L) stratejisinde tüm öğrenciler başarılı olurken, *TIÖD Okuduğunu Anlama Stratejisi'*nde yalnızca bir öğrenci başarılı olmuştur. Buna göre öğrencilerin *TIÖD Okuduğunu Anlama Stratejisi'*nin kullanımında çok zorlandığı, bu stratejinin sınıf ortamında uygulanmasının etkili olmadığı sonucuna ulaşılabilir. Bu nedenle özellikle okuma-yazma çalışmalarında uygulayıcıların anılan durumu göz önünde bulundurması gerekli görülmektedir. Ayrıca bu farklılığın kültür, ortam ya da öğrencinin uygulama aşamasındaki psikolojik durumundan kaynaklanan çeşitli nedenleri olabilir. Başka bir çalışmada bu nedenlerin neler olduğunun belirlenmesinde yarar vardır.

Yapılan incelemelerde eğitici çizgi romanların kavram, değer ve temaları şekil ve çizgilerle öğrenen çocukların beğenisini kazandığı görülmüştür. Uygulama çalışmaları dikkate alındığında, katılımcıların sosyal ve toplumsal konularda duyarlıklarının arttığı, okul dışı yaşamlarını sınıf ortamına taşıyabildiği; ayrıca uygulayıcıların öğrencinin dünyasını daha rahat biçimde anlayabildiği gözlemlenmiştir. Önceki araştırmalarda da eğitici çizgi romanların çocukların okuma performanslarını, yaratıcı problem çözme ve hatırlama becerilerini artırdığı; resimler ve hikâyelerdeki karakterlerle duygusal bağ kurarak duygudaşlık yeteneklerini ve düş dünyalarını geliştirdiği; karakterlerle ve kahramanlarla özdeşim kurarak başarıya ve başarılı olma gibi duygusal gereksinimlerini karşıladığı; onları okumaya karşı motive ederek sözvarlığı gelişimine katkı sağladığı; çok biçimli yapısı sayesinde çocukların okuryazarlık becerilerinin gelişimini desteklediği; ulusal kültürünü tanıttığı; öğrencilerin okul, sokak kültürü ve popüler kültüre aşına olmalarını sağladığı; yapısı gereği bir filmi okuma ve izleme deneyimini bir arada sunduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır (Bloom, 1979; Bunn, 2012; Downey, 2011; Hines&Dellinger, 2011;

Hoover, 2012; Marsh, 1978; Muzumdar, 2016; Short&Reeves, 2009; Williams, 2008; Yusuf, Lazım & Salehuddin, 2017).

Eğitici çizgi romanların eğitim ortamındaki olumlu katkılarına karşılık öğretim programlarından kaynaklanan sınırlılıklar, eğitici çizgi romanlara erişim güçlüğü, öğretmenlere ek yük getirmesi gibi nedenlerden dolayı sınıf ortamında yeterince kullanılmadıkları izlenen bir durumdur. Bu nedenle televizyon, bilgisayar, akıllı tahta, projektör gibi diğer çoklu ortam araçlarına göre ekonomik oluşu, taşınabilirlik, okuma deneyimi yaşatma gibi avantajları nedeniyle eğitim sürecinde eğitici çizgi romanlardan daha yaygın bir şekilde yararlanılması gerekmektedir.

Bu çalışma iki eğitici çizgi roman seti (Adam Olmuş Çocuklar ile Kahraman Kadınlarımız) üzerinden yürütülmüştür. Bu sınırlılık nedeniyle daha fazla sayıda eğitici çizgi romanın kapsama alındığı araştırmalar yapılması önerilmektedir.

Türkçe Öğretim Programı'nda (2018) metin türlerinin dağılımına bakıldığında çizgi roman türüne tüm sınıf düzeylerinde yer verildiği görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin çizgi roman türü üzerine yoğunlaşmaları önerilmektedir.

Yabancı alanyazında eğitici çizgi roman setlerinin (Amelia, Tintin vb.) yaygın biçimde yer aldığı görülmektedir. Ülkemizde daha fazla sayıda eğitici çizgi roman setinin hazırlanması yararlı olabilir.

Yurtdışında olduğu gibi Türkiye'de de güncel toplumsal konuları işleyen eğitici çizgi romanlar hazırlanabilir. Bu kapsamda güncel olaylara yönelik eğitici nitelikte çizgi romanlar tasarlanabilir. Bu metinler MEB'e bağlı resmi ve özel okullarda öğrenim gören öğrencilere bedelsiz olarak dağıtılabilir.

Kaynaklar

Açıkgöz, K. Ü., ve Güngör, A. (2006). İşbirlikli öğrenme yönteminin okuduğunu anlama stratejilerinin kullanımı ve okumaya yönelik tutum üzerindeki etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 48(48), 481-502.

Armour, R. A. (1987). Comic Strips, Theatre, And Early Narrative Films 1895-1904. *Studies in Popular Culture*, 10(1), 14-26.

Akkaya, A. (2013). A Different Activity in Grammar Learning in Turkish Course: Educational Comic Strips, *International Journal of Academic Research*, 5(5), 118-123.

Akyol, H. (2011). *Türkçe ilkokuma yazma öğretimi (10. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Alpin, H. (2006). *Çizgi roman ansiklopedisi. (2. Basım)*. İstanbul: İnkılâp Yayınları.

Alsaç, Ü. (1994). *Türkiye'de karikatür, çizgi roman ve çizgi film*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Yayınları.

Başal, A., Aytan, T. & Demir, I. (2016). Teaching Vocabulary with Graphic Novels. *English Language Teaching*, 9(9), 95-100.

Başol, H. Ç. (2011). *Using Graphic Novels to Improve Reading Comprehension Skills at EFL Classrooms*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Batchelor, K. E. (2017). Around the world in 80 picture books: Teaching ancient civilizations through text sets, *Middle School Journal*, 48(1), 13-26.
- Belet, Ş. D. ve Yaşar, Ş. (2007). Öğrenme stratejilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerileri ile Türkçe dersine ait tutumlara etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 69-86.
- Bloom, G.E. (1979). Cartoons and Comic Strips in the English as a Second Language Class. M.A. Thesis, Hunter College. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 176 559).
- Boatright, M. D. (2010). Graphic journeys: Graphic novels' representations of immigrant experiences. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 53(6), 468-476.
- Boerman-Cornell, B. (2010). Graphic novels in the high-school classroom. P. Pinset (Ed.), *Going graphic: Comics and graphic novels for young people* bildiriler kitabı içinde (ss. 8-9). 25.06.2018 tarihinde http://www.ibby.org/fileadmin/user_upload/IBBYLink_27_Spring_2010.pdf adresinden erişildi.
- Bowen, G. (2009). Document Analysis as a Qualitative research method, *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Bunn, V. (2012). Researching the Tintin effect, *School Librarian*, 60(2), 74-76.
- Chute, H. (2008). Comics as literature? Reading graphic narrative. *PMLA*, 123 (2), 452-465.
- Cimermanová, I. (2014). Graphic Novels in Foreign Language Teaching. *Journal of Language and Cultural Education*, 2(2), 85-94.
- Cimermanová, I. (2015). Using comics with novice EFL readers to develop reading literacy. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 174, 2452-2459.
- Crawford, P. (2004). Using graphic novels to attract reluctant readers. *Library media connection*, 27.
- Debroy, D. (2011). The graphic novel in India: East transforms West. *Bookbird: A Journal of International Children's Literature*, 3(49), 32-39.
- Dervişoğlu, S. ve Soran, H. (2003). Orta öğretim biyoloji eğitiminde disiplinler arası öğretim yaklaşımının değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 48-57.
- Dexter, D. D., & Hughes, C. A. (2011). Graphic organizers and students with learning disabilities: A meta-analysis. *Learning Disability Quarterly*, 34, 51-72.
- Dougherty, B. K. (2002). Comic relief: Using political cartoons in the classroom. *International Studies Perspectives*, 3(3), 258-270.
- Downey, E. M. (2011). Graphic Novels in Curriculum and Instruction Collections, *Reference & User Services Quarterly*, 49(2), 181-188.
- Epçaçan, C. (2009). Okuduğunu Anlama Stratejilerine Genel Bir Bakış, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 207-223.
- Esmer, B. (2014). *Çizgi romanların çocuk eğitimi açısından incelenmesi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

- Gavigan, K. (2011). More powerful than a locomotive: Using graphic novels to motivate struggling male adolescent readers. *The Journal of Research on Libraries and Young Adults*, 1(3), 1-16.
- Graham, S. (2011). Comics in the classroom: Something to be taken seriously. *Language Education in Asia*, 2(1), 92-102.
- Griffith, P. E. (2010). Graphic novels in the secondary classroom and school libraries. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 54(3), 181-189.
- Güleryüz, H. (2003). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Hines, S. & Dellinger, K. (2011). The Impact of Reading Graphic Novels on Student Motivation & Comprehension. Working paper. Appalachian State University.
- Hoehn, A. (1999). *People and Cultures Framework*: Minnesota: USA.
- Hoover, S. (2012). The case for graphic novels. *Communications in Information Literacy*, 5(2), 174-186.
- Jacobs, D. (2007). More than words: Comics as a means of teaching multiple literacies. *English Journal*, 96, 19-25.
- Jiang, X., & Grabe, W. (2007). Graphic organizers in reading instruction: Research findings and issues. *Reading in a Foreign Language*, 19, 34-55.
- Karabağ, H. H. (2007). *Çocuk gelişiminde çizgi romanın etkisi*. Bulunduğu eser: Sever, S. (Yay. Haz.) 2. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildiriler Kitabı (ss. 285-291). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Keçe, M. ve Merey, Z. (2011). İlköğretim sosyal bilgiler kazanımlarının sosyal bilimler disiplinlerine ve disiplinler arası anlayışa uygunluğunun belirlenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 110-139.
- Kıbrıs, İ. (2006). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Tekağaç Eylül Yayıncılık.
- Kıran, Z., ve Kıran A. (2006). *Dilbilime giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- King, A. E. (2012). Cartooning history: Canada's stories in graphic novels. *History Teacher*, 45(2), 189-219.
- Koç, R. (2014). "Çizgi Romanların Eğitselliği Üzerine Bir Değerlendirme". I. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildiriler Kitabı (ss. 156-163). İstanbul: ÇOGEYB.
- Küçükahmet, L., Borçbakan, H. ve Karamanoğlu, S. (2001). *İlköğretimde drama*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Lapp, D., Wolsey, T.D., Fisher, D. & Frey, N. (2011). Graphic novels: What elementary teachers think about their instructional value. *The Journal of Education*, 192(1), 23-35.
- Lim, Y. J. (2011). Educational graphic novels: Korean children's favorite now. *Bookbird: A Journal of International Children's Literature*, 3(49), 40-48.
- Lim, Y. J. (2012). Seriously, what are they reading? An analysis of Korean children's reading behaviour regarding educational graphic novels. [Doctoral dissertation, University of Illinois at Urbana Champaign]. 25.06.2018 tarihinde

- https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/31059/Lim_Yeojoo.pdf?seq%20uence=1.adresinden erişildi.
- Liu, J. (2004), Effects of comic strips on L2 Learners' Reading Comprehension, in *TESOL Quarterly*, 38(2), 225-243.
- Marsh, R. K. (1978). Teaching French with the comics. *The French Review*, 51(6), 777-785.
- McIntyre, S. (2010). Britain's comic explosion. P. Pinset (Ed.), *Going graphic: Comics and graphic novels for young people* bildiriler kitabı içinde (ss. 9-10). 25.06.2018 tarihinde http://www.ibby.org/fileadmin/user_upload/IBBYLink_27_Spring_2010.pdf adresinden erişildi.
- McVicker, C. J. (2007). Comic strips as a text structure for learning to read. *The reading teacher*, 61(1), 85-88.
- MEB. (2018). Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, Ankara.
- Muzumdar, J. (2016). An overview of comic books as an educational tool and implications for pharmacy. *Innovations in pharmacy*, 7(4), 1-10.
- Nas, R. (2004). *Örneklerle çocuk edebiyatı*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Öz, C. (2013). *Moda tasarımı eğitimi alan lisans öğrencilerinin popüler kültür ürünü olan çizgi romanın ve kahramanlarının günümüz modası ve yaratıcılıklarına etkilerine dair görüşleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öz, H. & Efecioglu, E. (2015). Graphic Novels: An Alternative Approach to Teach English as a Foreign Language. *Journal of Language and Linguistic Studies*. 11(1), 75-90.
- Özkök, A. (2005). Disiplinler arası yaklaşıma dayalı problem çözme öğretim programının yaratıcı problem çözme becerisine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 159-167.
- Popa, N. L., & Tarabuzan, E. O. (2015). Using comic strips in teaching and learning French as foreign language: Changes in motivation and beliefs. *Review of Artistic Education*, 9, 273-278.
- Rajendra, T. R. (2015). Multimodality in Malaysian Schools: The Case for the Graphic Novel. *Malaysian Online Journal of Educational Sciences*, 3(2), 11-20.
- Schwarz, G. (2006). Expanding literacies through graphic novels. *The English Journal*, 95(6), 58-64.
- Short, J. C., & Reeves, T. C. (2009). The graphic novel: A "cool" format for communicating to generation Y. *Business Communication Quarterly*, 72(4), 414-430.
- Sözbilir, M. (2010). Nicel araştırma desen ve yöntemleri. 25.06.2018 tarihinde <https://fenicay.files.wordpress.com/2009/03/hafta-2b-nicel-arac59ftc4b1rma-desenleri-yc3b6ntemleri.pdf> adresinden erişildi.
- Swain, E. H. (1978). Using comic books to teach reading and language arts. *Journal of Reading*, 22, 253-258.

- Topkaya, Y. (2016). Dođal evreye duyarlılık değerinin aktarılmasında kavram karikatürleri ile eğitici çizgi romanların etkililiğinin karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), 259-272.
- Tuncer, N. (2000). *izgi roman. 99 soruda ocuk edebiyatı*,(Haz. Mustafa Ruhi Őirin). İstanbul : ocuk Vakfı Yayınları.
- Williams, R. M. C. (2008). Image, text, and story: Comics and graphic novels in the classroom. *Art Education*, 61(6), 13-19.
- Yalçın, A., ve AytaŐ, G. (2011). *ocuk edebiyatı*. Ankara: Akçađ Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yusof, S. M., Lazım, Z. M &Salehuddin, K. (2017). TeacherTrainees' Perspectives of Teaching Graphic Novels to ESL Primary Schoolers, *The Southeast Asian Journal of English Language Studies*, 23(3), 81-96.

Ek.1. Adam Olmuş Çocuklar Serisi'ne ait kitaplara ilişkin bilgiler

Kitabın Adı	Yazarın Adı	Resimleyen	Yayıncı	Basım
1.Ben Fatih Sultan Mehmet	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2012
2.Ben Hezarfen Ahmet Çelebi	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2012
3.Ben Onbaşı Nezahat	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
4.Ben Nuri Demirağ	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
5.Ben Sabiha Gökçen	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
6.Ben Mimar Sinan	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
7.Ben Tomris Han	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
8.Ben Alpaslan	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
9.Ben Kazım Karabekir	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
10.Ben Seyit Onbaşı	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
11.Ben Erkek Halime	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
12.Ben Vecihi Hürkuş	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
13.Ben Sıdika Avar	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
14.Ben Barış Manço	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
15.Ben Begüm Sultan	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
16.Ben Dilşad Hatun	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2012
17.Ben Oktay Sinanoğlu	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2014
18.Ben Oğuz Kağan	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2014
19.Ben Bilge Kağan	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2014
20.Ben Dede Korkut	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2014
21.Ben Karamanoğlu Mehmet	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2014
22.Ben Fatma Bacı	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2014
23.Ben Mama Hatun	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2014
24.Ben İbn-i Sina	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2017
25.Ben Evliya Çelebi	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
26.Ben Hayrettin Karaca	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
27.Ben Mete Han	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
28.Ben Atilla	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
29.Ben Osman Batur	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
30.Ben Süyün Bike Han	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
31.Ben Ahmet Yesevi	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
32.Ben Hacı Bektaş-i Veli	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
33.Ben Yunus Emre	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
34.Ben Kaşgarlı Mahmut	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
35.Ben Yusuf Has Hacip	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
36.Ben Nasrettin Hoca	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
37.Ben Karaca Oğlan	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
38.Ben Köroğlu	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
39.Ben Neşet Ertaş	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
40.Ben Kemal Sunal	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2017
41.Ben Atatürk	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2012
42.Ben Aziz Sançar	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Güneşyolu Y.	2016
43.Ben Seyit Onbaşı	Suat Turgut	Şeref Manun	Güneşyolu Y.	-
44.Ben Biruni	Suat Turgut	Oğan Kandemiroğlu	Ajans 2023	2012
45.Ben Selahattin Eyyubi	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2016
46.Ben Mehmet Akif	Suat Turgut	Şeref Manun	Ajans 2023	-
47.Ben Barbaros Hayrettin	Suat Turgut	Şeref Manun	Güneşyolu Y.	2016
48.Biz Tuğrul ve Çağrı Beyler	Suat Turgut	Serhat Filiz	Ajans 2023	2014

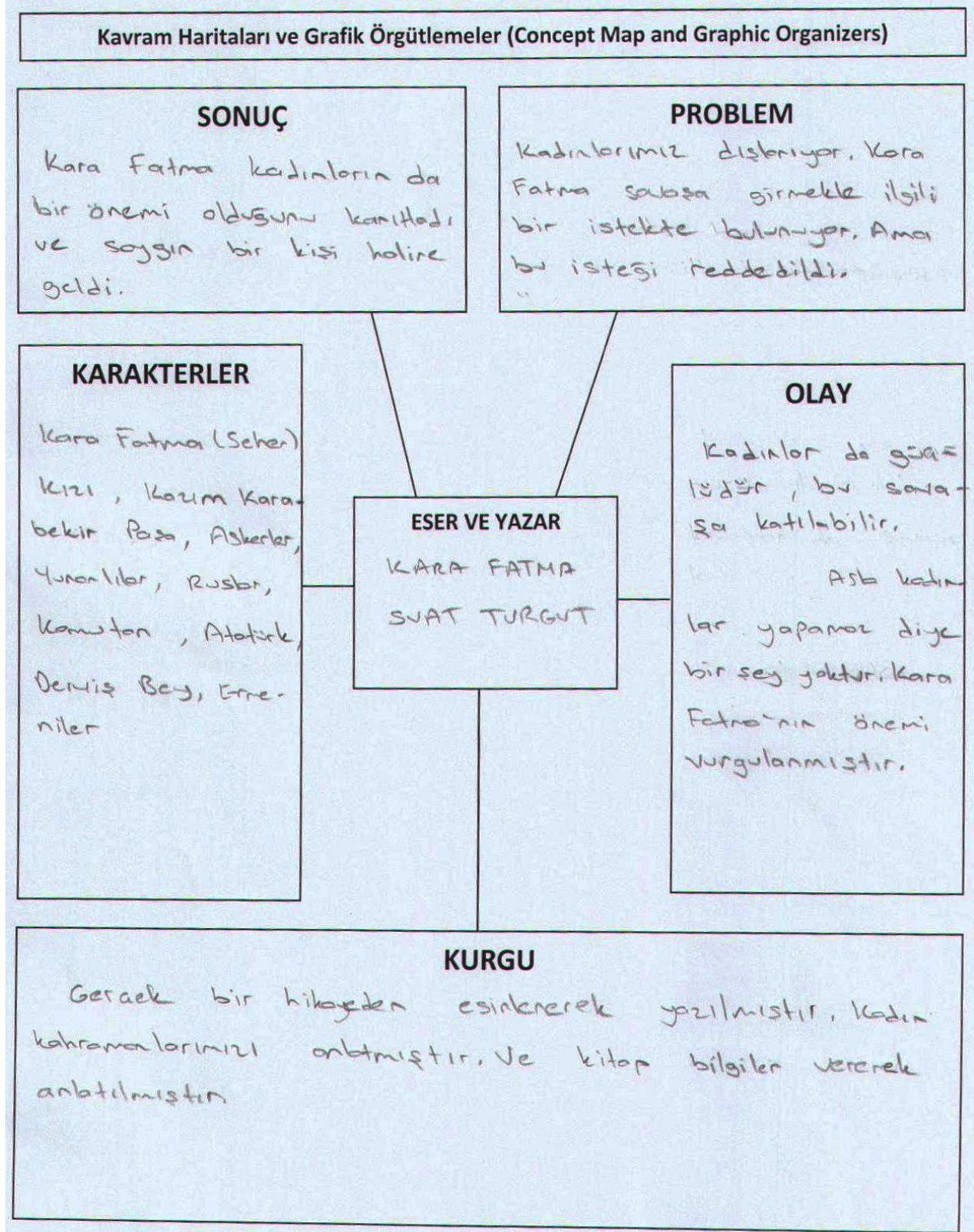
Ek 2. Kurtuluş Savaşı Kadın Kahramanları 1-6

Kitabın Adı	Yazar	Resimleyen	Yayıncı
1. Anadolu Kartalı Kara Fatma	Suat Turgut	şeref Manun	Ajans 2023
2. Erzurumlu Kahraman Nene Hatun	Suat Turgut	şeref Manun	Güneşyolu Y.
3.Toros Kartalı Kılavuz Hatice	Suat Turgut	şeref Manun	Ajans 2023
4.Kastamonulu Erkek Halime	Suat Turgut	şeref Manun	Güneşyolu Y.
5.Ege'nin Kınalı Efesi Gördesli Makbule	Suat Turgut	şeref Manun	Ajans 2023
6.İlk İstiklal Madalyalı Küçük Kahraman	Suat Turgut	şeref Manun	Ajans 2023
Onbaşı Nezahat			

Ek 3. Ne Biliyorum? Ne Öğrenmek İstiyorum? Ne Öğrendim? (K-W-L) çalışma kâğıdı

3N (Ne biliyorum, ne öğrenmek istiyorum, ne öğrendim?)(KWL)		
Ne biliyorum? (Know)	Ne öğrenmek istiyorum (What I want to know?)	Ne öğrendim? (Learned)
<p>Çanakkale'de şehit Onbaşı bir tane mermiyi tek başına taşımıştır.</p> <p>Çanakkale Savaşı bitince o mermiyi taşıyamamıştır ve baş mermiyi alıp fotoğrafını çekmiş tirler.</p> <p>Çanakkale Savaşı bu devleti bize armağan eden bir savaştır. Düşmanlar bizim askerlerimizi korkaklar, yüreksizler vb. şeyler demişlerdir.</p> <p>Mustafa Kemal Kurtuluş Savaşı'nda cesurdur ve onları geri göndereceğini söylemiştir.</p>	<p>Düşmanların silah vb. şeyleri vardır bu durumda nasıl yenilmişlerdir?</p> <p>Mustafa Kemal'den başka var olan komutanların isimleri nedir?</p> <p>Havada ayyla yıldız yanyana gelip nasıl şehitlerimizin kanıyla bayrak düşmüştür?</p> <p>Atatürk ve askerlerimiz silahları nasıl bulmuşlardır?</p> <p>Cepheye silah taşıyan ilk anamız kimdir?</p>	<p>Askerlerimizin az da olsa cephanesi vardır. Cesur ve dinc olmalarıyla bu savaşı kazanmışlardır.</p> <p>Esat Paşa, Albay Fevzi, Liman Von Sanders</p>

Ek 4. Kavram Haritaları ve Grafik Örgütlemeler (Concept Map And Graphic Organizers) çalışma kâğıdı

Extended Summary

1. Introduction

Education has a very important mission so that societies can compete with the world, prepare for the future, and train qualified generations that have gained life skills. Education is the most fundamental element of empowering the individual in the context of knowledge, skill and innovation. At the point of reaching this goal, learning/teaching environments need to be enriched with materials. Teaching tools and materials lead to the acquisition of the quality, diversity and intensity of the learning/teaching environment.

These are the basic variables that directly affect teaching and learning of materials in teaching-learning processes. At the same time these variables are frequently used in education from visual texts (Küçükahmet et al., 2001: 41). Materials that cover both areas are vital to the educational environment. One of the instruments that brought a new dimension to words and imagery are especially prepared to bring about book love and reading interest is the comic book. Comics are the way of teaching differently so they can be used as teaching tools in classrooms. By supporting visual literacy in the classroom environment, it can have a unique and powerful effect. It is also seen as a living, daily representation of real life (McVicker, 2007). In accordance with the development of the world, comic strips, primarily in newspapers and magazines, were lately published in a printed form. Comic books were started to be used in education field by adding educational and informative elements. This new genre, which is main in nature, is called "educational comicbook". Educational comics are sequential pictures or images designed to convey information or create aesthetic feelings in the reader (Lim, 2011). In other words, the educational comic book is an aesthetic tool made up of inter connected stories that exploit the sanctity to explain the text used by the painting and drawing partnership to achieve pedagogical purposes and goals (Güleryüz, 2003; Kıbrıs, 2006).

2. Method

This is a descriptive study. "The characterized/categorized people or groups are tried to be defined numerically and a current situation is evaluated" in a descriptive study (Sözbilir, 2010: 3). The study group consisted of 10 students (5 girls, 5 boys) who were educated in a state secondary school in Tokat province center. Participants' ages ranged from 11 to 13 years. The convenience sampling, one of the methods in purposeful samplings, was used in this study. The convenience sampling helps a researcher have speed and practicability in that a researcher/analyst chooses close and easily accessible situation in this method (Yıldırım & Şimşek, 2011). Because that the researcher works in Tokat provides an economic support in terms of proximity and expenditure, the study was structured with the convenience sampling.

3. Findings, Discussion and Results

It has been found that educational comic books gain the liking of children who learn concepts, values and themes with shapes and lines. It was observed that the sensitivity of the participant students to social and social issues increased, the students could move their non-school life to the classroom environment and the teachers could understand their culture world more easily. The function of literature is to entertain and enlight, so that we can freely say that educational comic books are the best example of entertainment. Educational comic books illuminate and while entertaining it, they entertain their readers by entertaining them. It is necessary to design communication environments that encourage new generations to learn by reading comics from early ages and to provide them with awareness and literacy equipment in order to train them as subjects to build tomorrow's world and to enable them to interact with these texts.

One of the important factors that will influence children's success in literacy is understanding strategies (Akyol, 2011). The understanding strategies that you read activate the processes of meaning making, analysing and synthesising, thought generating etc. It enhances the quality of the learning/teaching environment. At the end of the study, it is an important result that the educational situations structured with these strategies in the class environment increase the reading success and the students evaluate the reading as an amusing activity in the application studies carried out by the students through the use of educational comic books. Nevertheless, it is determined that there is a significant difference in the level of achievement towards the strategies when the answers given by the students to the strategies are taken into consideration. K-W-L (Know- Want to Know-Learned) strategy, only one student succeeded in the understanding strategy of POSSE (Predict, Organise, Search, Summarise, Evaluate) while all the students were successful. Accordingly, it can be concluded that the comprehension strategy that the POSSE reads is very difficult for the students and their use in the classroom environment is not effective. This is why it is useful for practitioners to consider this situation, especially in literacy studies. There may also be a variety of reasons for this discrepancy that may arise from the psychological state of culture, the environment, or the practice of the student. In another study, it is useful to determine what these causes are. In contrast to all these positive contributions of educational comic books to the educational environment, it is observed that they are not used enough in the classroom due to the limitations caused by curriculum, the difficulty of accessing educational comic books, and the additional burden on teachers. For this reason, it needs to be used more extensively in educational process than educational comic books due to its economical formation, portability, reading experience etc in comparison with other multimedia such as television, computer, smart board, projector.

Araştırma makalesi: Karagöz, B. (2018). Eğitici çizgi romanların disiplinler arası içeriklerinin belirlenmesi ve okuduğunu anlama stratejilerine uygulanabilirliği: Adam olmuş çocuklar ile kahraman kadınlarımız serisi örneği. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 637-661.